

Οι καρέκλες

Δημ. Θ. Καραμήτσος

Ποτέ δεν φανταζόμουνα ότι θα έγραφα χρονογράφημα για τις καρέκλες. Όμως, έγιναν τελευταία πολλά γεγονότα που με παρακίνησαν να το κάνω. Μεταξύ άλλων απέκτησα και εγώ μια καρέκλα... περιωπής!

Η καρέκλα, και η πολυθρόνα κατ' επέκτασιν, είναι μια κατασκευή του έμφρονος ανθρώπου που έχει προορισμό να υποδέχεται τα οπίσθιά του και να στηρίζει τη μέση του. Ο πρωτόγονος άνθρωπος χρησιμοποιούσε ογκώδεις πέτρες ή κορμούς δέντρων για τον σκοπό αυτό. Τότε δεν μπορούσε να φανταστεί τι αγώνες και τις δράματα θα εκτυλίσσονταν γύρω από διάφορες καρέκλες. Τότε μάλυνε μόνο για κάποιο δέρμα ζώου ή για ένα κομμάτι κρέας ή για τα μάτια κάποιας... πρωτόγονης.

Υπάρχουν διαφόρων ειδών καρέκλες. Ξύλινες, σιδερένιες, πλαστικές, απλές, με ψάθα, σκαλιστές, με χαμηλή πλάτη, με ψηλή πλάτη, με χερούλια, με ρόδες, με πολλά διακοσμητικά στοιχεία, με πόδια λεπτά ή χοντρά, με πόδια σκαλιστά και πολλά άλλα που δεν υπάρχει λόγος να αναφέρω. Η αξία μιας καρέκλας έχει σχέση με το περίτεχνον της κατασκευής της, αλλά τις περισσότερες φορές εξαρτάται από τη θέση που βρίσκεται. Μπορεί να βρίσκεται σε μια καφετέρια ή ακόμη και σε έναν πεζόδρομο (πληρωμή αδείας μικρή, κέρδη σημαντικά). Μπορεί να βρίσκεται σε ένα ταπεινό σπίτι (αξία μηδέν), σε ένα γραφείο δημόσιου υπαλλήλου (αξία σημαντική), σε ένα γραφείο πανεπιστημιακού λέκτορα (αξία μικρή αλλά πολλά υποσχόμενη), σε μία διεύθυνση ΔΕΚΟ (υποθέτω αξία μεγάλη αλλά επισφαλής), σε ένα υφυπουργείο (αξία συνήθως μικρή λόγω καταδυναστεύσεως από τον προϊστάμενο υπουργό), καρέκλα γραμματέα υπουργικού γραφείου (αξία ποικίλλουσα ανάλογα με το υπουργείο), καρέκλα συμβούλου υπουργού (αξία μεγάλη για όποιον την κατέχει γιατί οι καρέκλες είναι λίγες και οι σύμβουλοι πολλοί), καρέκλα υπουργού (αξία συνήθως μεγάλη αλλά επισφαλής, ταυτόχρονα πολλά υποσχόμενη για μελλοντικές ανα-

βαθμίσεις του προσωρινού κατόχου της), καρέκλα πρωθυπουργική (αξία μεγάλη αλλά και ενοχλητική γιατί συνέχεια τρίζει και μαζί τρίζουν και οι καρέκλες όλης της εκάστοτε κυβέρνησης). Τέλος έχουμε και την καρέκλα του προέδρου της δημοκρατίας. Αυτή αποκτά αξία ανάλογη με τα πεπραγμένα του κατόχου της. Βέβαια, με την τελευταία αναθεώρηση του συντάγματος που έκανε ο Παπανδρέου (εννών τον... χαρισματικό εκ των τριών) η αξία της εν λόγω καρέκλας είναι περιορισμένη, άσχετα με την αξία του προσώπου που έχει ο προσωρινός της κάτοχος.

Για μια καρέκλα σημαντικής αξίας γίνονται συχνά μεγάλες μάχες. Φανταστείτε τι έγινε για την καρέκλα του... αυτοκράτορα Δαρείου. Έγινε η μεγαλύτερη οργανωμένη επιτυχώς εκστρατεία που έκανε διάσημο τον Αλέξανδρο. Μάχες γίνονται και στις μέρες μας για κάποιες καρέκλες. Για σκεφτείτε πόσα θύματα είχαμε για να εκδιωχθούν από τις καρέκλες τους οι Ταλιμπάν, ο Μιλόσεβιτς και ο Σαντάμ Χουσεϊν. Πόσα θύματα υπήρξαν για να διατηρηθούν στην καρέκλα τους διάφοροι ηγέτες-δικτάτορες, όπως ο Στάλιν και ο Χίτλερ, για να αναφερθώ στους πιο διάσημους.

Εκτός όμως από τις μάχες για τις καρέκλες των ηγετών έχουμε μάχες και σε χαμηλότερα επίπεδα. Για παράδειγμα, έχουμε μάχες για τις εκλογές καθηγητών στο Πανεπιστήμιο όταν γίνεται με ανοιχτές διαδικασίες. Μάλιστα κάποτε που οι καθηγητές ήταν λίγοι, η αξία της καρέκλας τους ήταν μεγάλη (ουσιώδες είδος εν ανεπαρκεία θα έλεγα). Γινόταν διαβουλεύσεις, συνωμοσίες για οργάνωση του αγώνα, και χωριζόνταν η σχολή σε παρατάξεις. Στις εκλογές καθηγητών οι δικανικοί λόγοι έδιναν και έπαιρναν. Συνήθως υπήρχε η παράταξη των ισχυρών που αποφάσιζε και είχε τη δύναμη να εκλέγει όποιος ήθελε και η παράταξη των αντιθέτων που συνήθως ήταν γευσινώστες... της ήττας. Δηλαδή εγεύοντο το... πικρόν ποτήριον. Στις μέρες μας σπανίως βλέπουμε τέτοιες μάχες.

Αγώνες έγιναν και πάντως και για τις υπουργικές καρέκλες. Πολλοί φοβούνται μήπως και χάσουν την καρέκλα τους και όλο το διάστημα των μηνών που συζητείται θέμα ανασχηματισμού χάνουν τον ύπνο τους, γιατί όλα τα ενδεχόμενα είναι δυνατά. Υπάρχει περίπτωση να πάνε στο σπίτι τους ή να μετακινηθούν σε άλλο υπουργείο. Υπάρχουν μάλιστα υπουργεία με πολύ επιθυμητές καρέκλες. Γι' αυτό και οι μάχες και οι αγωνίες, αλλά και τα χτυπήματα κάτω από τη ζώνη. Στο Βυζάντιο και στην Οθωμανική Αυτοκρατορία οι σπουδαίες καρέκλες, θέλω να πω τα αξιώματα, ήταν αντικείμενο πλειστηριασμού. Ποιος ξέρει τι θα γράψουν οι ιστορικοί στο μέλλον για τις μέρες μας.

Μερικές φορές η καρέκλα αλλάζει τον χαρακτήρα του κατόχου της. Έτσι για να επισκεφθεί κάποιος έναν αξιωματούχο θέλει ραντεβού που θα το κλείσει πριν από πολλές μέρες και ο χρό-

νος ακρόασης θα είναι ελαχίστων λεπτών. Μερικοί σημαντικοί καρεκλούχοι τοποθετούν χαμηλές πολυθρόνες μπροστά από το γραφείο τους για να νιώθουν οι επισκέπτες το... μεγαλείο τους και να νιώθουν μειονεκτικά (εγώ όταν συναντώ τέτοιες καρέκλες κάθομαι... στο μπράτσο τους).

Χρειάζεται να έχει κάποιος μεγάλη πνευματική ωριμότητα για να μην καταληφθεί από την ασθένεια της καρεκλίτιδας. Επειδή και εγώ είμαι κάτοχος μιας καρέκλας, κάνω προσπάθειες για να μη νοσήσω. Έτσι αποφάσισα εξαρχής να διατηρώ την πόρτα μου ανοιχτή, και να έχω για τους συνομιλητές μου πολυθρόνες κανονικού ύψους. Έτσι δεν ζαλιζόμαι από το ύψος στο οποίο στέκομαι και δεν θα μου κατοφανεί πολύ όταν πάψω να κάθομαι στην καρέκλα μου. Ευτυχώς βλέπω ότι και άλλοι παρά την υψηλή θέση που κατέχουν διατηρούν την επαφή τους με... τη γη. Δυστυχώς όμως όχι όλοι.

Γ. Α. Σακελλαρίου, «Πανεπιστήμιο ανοιχτό», 1984, 24 x 34 εκ.